

Remonstrantse Gemeente Rotterdam
Zondag 21 juli 2024

Voorganger: dr. Tjaard Barnard
Organist: Jos van der Kooy

In de dienst wordt gedoopt:
Hugo Cees Boudewijn
zoon van
Willem Arnold Jan Birkhoff en
Johanna Jacoline Birkhoff-Wismeijer

Thema: als een kind...

Welkom en aansteken van de kaars door lid van de kerkenraad

Orgelspel

(Gemeente gaat staan)

Aanvangslied Morning has broken (melodie lied 216)

Morning has broken
Like the first morning
Blackbird has spoken
Like the first bird
Praise for the singing
Praise for the morning
Praise for them springing
Fresh from the world

Sweet, the rain's new fall
Sunlit from heaven
Like the first dew fall
On the first grass
Praise for the sweetness
Of the wet garden
Sprung in completeness
Where His feet pass

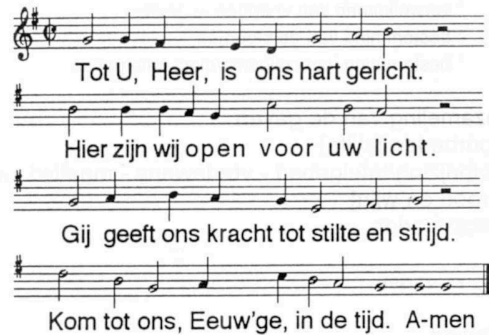
Mine is the sunlight
Mine is the morning
Born of the one light
Eden say play
Praise with elation
Praise ev'ry morning
God's recreation of the new day

Votum en groet

Onze hulp is in de naam van de Heer
die hemel en aarde gemaakt heeft
die trouw houdt tot in eeuwigheid
en die niet loslaat het werk van zijn handen.

Genade zij u en vrede
van God onze Vader
en van Jezus Christus, de Heer.
Amen.

Antwoordlied Tot U, Heer, is ons hart gericht



Tot U, Heer, is ons hart gericht.
Hier zijn wij open voor uw licht.
Gij geeft ons kracht tot stilte en strijd.
Kom tot ons, Eeuw'ge, in de tijd. A-men

(Gemeente gaat zitten)

Inleidende Bijbellezing Marcus 10: 13-16

[13] Er waren mensen die kinderen bij Jezus brachten. Ze wilden graag dat hij de kinderen zou aanraken. Maar de leerlingen hielden die mensen tegen.

[14] Toen Jezus dat zag, werd hij kwaad. Hij zei: 'Laat die kinderen bij me komen. Houd ze niet tegen. Want Gods nieuwe wereld is er juist voor hen. [15] Luister goed naar mijn woorden: Je moet openstaan voor Gods nieuwe wereld. Net zoals een kind dat doet. Anders kun je er niet binnenkomen.'

[16] Jezus sloeg zijn armen om de kinderen heen. Hij legde zijn handen op hen en zegende hen.

Gebed

Eeuwige God,

Daar zijn we samengekomen. Een familie die een kind wil laten dopen. Gelovigen die sinds mensenheugenis als uw gemeenten samen komen. Gezamenlijk richten wij ons tot u. Zoeken naar de zin van ons leven. Weten ons geraakt door het verhaal dat al generatie op generatie mensen in beweging heeft gezet.

Geef het ook ons om uw roepstem te horen. Om te ervaren hoe u ons draagt, door heel het leven heen. Hoe u met ons wilt zijn, in goede en in kwade dagen. Hoe u ons niet loslaat, zoals u al die generaties voor ons heeft vastgehouden.

Nu we samengekomen zijn, denken we ook aan hen die niet bij ons kunnen zijn of die niet meer bij ons zijn. Op een moment als dit missen we hen in het bijzonder.

Wees met ons, o God. Zonder u kunnen wij niet.

Amen.

Lied Laat de kind'ren tot mij komen

1. Laat de kin - d'ren tot Mij ko - men,
al - le, al - le kin - d'ren.
Laat de kin - d'ren tot Mij ko - men,
nie - mand mag ze hin - d'ren.
Want de poor - ten van mijn rijk
staan voor kin - d'ren o - pen,
laat ze al - len groot en klein
bij Mij bin - nen - lo - pen.

Laat de mensen tot mij komen,
over alle wegen.
Laat de mensen tot mij komen,
houdt ze toch niet tegen.
Want de poorten van mijn rijk,
gaan ook voor hen open,
als ze aan een kind gelijk,
bij mij binnen lopen.

Inleiding tot de doop

Verantwoording

Wanneer wij onze kinderen willen laten dopen, doen we dat niet in de illusie dat er iets gebeurt waardoor het kind ineens een kind van God wordt. Je hoeft immers niet gedoopt te worden om een kind van God te zijn! Maar dopen dat is: de geboorte aanvaarden, het kind ontvangen als uit Gods hand.

De doop is voorts niet alleen een familieaangelegenheid, maar ook een zaak van de gemeente. Vandaag staat de gemeente achter de ouders en hun kind en stelt zich mede verantwoordelijk voor zijn toekomst.

Tenslotte: we dopen met water, dat symbool van gewassen en als nieuw zijn; we weten niet wat de toekomst brengen zal, maar we vertrouwen dat er altijd uitzicht zal zijn, wat we ook doen en wat ons ook overkomt.

Zo dopen we onze kinderen. In de naam van God, voor wiens aangezicht wij als gewenste kinderen geboren worden. In de naam van Christus, die de belichaming is van de vergeving waaruit wij leven. In de naam van de Geest, waardoor wij dit alles weten en telkens opnieuw weten.

Vragen

Geloven jullie, dat je kind leven mag

verbonden met de scheppende en herscheppende God?

Beloven jullie zo van je kind te houden
dat het zichzelf kan worden
en een eigen weg kan vinden in de wereld?

Beloven jullie je kind zo op te voeden
dat het weet zal hebben van Gods liefde.

Wat is daarop jullie antwoord?

Bediening van de doop

Overhandiging doopkaars en dooptekst

Dooptekst: Psalm 100: 2
Dien de Heer met vreugde.

Lied 704 Dank, dank nu allen God (staande)

Toespraak door peetoom Joannes

Bijbellezing 1 Kor. 13

[1] Als je geen liefde hebt voor anderen, zijn je woorden zinloos. Zelfs al laat de heilige Geest je alle talen van de wereld spreken, en ook nog de taal van de engelen.

[2] Als je geen liefde hebt voor anderen, betekenen je woorden niets. Zelfs al laat God je zijn boodschap bekendmaken en krijg je van hem al zijn geheime kennis. En zelfs al heb je zo'n groot geloof dat je bergen kunt verplaatsen.

[3] Als je geen liefde hebt voor anderen, dan is alles wat je doet, zinloos. Zelfs al verkoop je je bezit, en geef je het geld aan de armen. Zelfs al sterf je in het vuur, omdat je je leven geeft voor de goede zaak.

[4] Liefde is: geduldig en vriendelijk zijn. Liefde is: niet jaloers zijn, niet vertellen hoe goed je bent, jezelf niet belangrijker vinden dan een ander.

[5] Liefde is: een ander niet beledigen, niet alleen aan jezelf denken, geen ruzie maken en geen wraak willen nemen.

[6] Liefde is: blij worden van het goede, en een hekel hebben aan het kwaad.

[7] Door de liefde verdraag je alles wat er met je gebeurt. Door de liefde blijf je geloven en vertrouwen. Door de liefde blijf je altijd volhouden.

[8] Ooit zal er niet meer gesproken worden in vreemde klanken. Ooit zal er geen geheime kennis meer zijn. Ooit zullen mensen geen boodschap van God meer vertellen. Maar de liefde zal nooit verdwijnen.

[9-10] Alles wat onvolmaakt is, zal verdwijnen als Gods nieuwe wereld komt. Dat geldt voor al onze kennis, en voor iedere boodschap die we vertellen. [11] Het is als met een kind dat volwassen wordt. Een kind praat en denkt nog als een kind. Maar als het volwassen geworden is, zijn al die kinderlijke dingen verdwenen. Net zo zal straks alles wat onvolmaakt is, verdwenen zijn. Maar de liefde zal nooit verdwijnen.

[12] Nu zien we God nog niet. We merken wel dat hij er is, maar we zien hem niet. Maar straks, in de nieuwe wereld, zullen we God zien met onze eigen ogen. Nu weten we nog lang niet alles over God. Maar dan zullen we hem echt kennen, zoals hij ons nu al kent.

[13] Dit is dus waar het om gaat: geloof, vertrouwen en liefde. Dat moet steeds het belangrijkste in ons leven zijn. Maar het allerbelangrijkste is de liefde.

Lied 791 Liefde, eenmaal uitgesproken

Preek

Het is geen geliefd thema onder zwaardere broeders en zusters in het geloof, beste mensen, maar zoals u zult begrijpen, staat de bijbel vol met tegenstellingen. Hoe zou je het ook anders verwachten bij een boek dat in een periode van 1200 jaar geschreven is in drie verschillende talen. Vandaag wil ik de nadruk leggen op de benadering van het geloof, voor kinderen, voor volwassenen en ook hoe een en ander bij elkaar kan komen. Zo bespreek ik eerst de bekende tekst: ‘Laat de kinderen tot mij komen’, ga vervolgens in op de realiteit van de volwassenheid in het geloof en sluit af met enige beschouwing over een tweede naïviteit, een begrip dat gemunt is door de Franse filosoof Paul Ricoeur, dat een helder licht biedt op de vraag hoe je kunt geloven in de moderne tijd. Kortom: u krijgt weer eens een preek in drie delen van me.

1. Geloven als een kind

Dit is een beeld dat gelovigen anderen en zichzelf graag voorhouden. En hoe kritischer de wereld vragen stelt aan gelovigen, hoe belangrijker het wordt om als een kind te geloven. ‘Twijfelen is de grootste zonde’, leerde een jaargenoot met zwarte kousen mij, toen ik in 1987 begon aan de studie. En Jezus lijkt dit standpunt te delen. Geloven in Gods Koninkrijk, in Gods nieuwe wereld, vraagt om een onbevanging die alleen kinderen kunnen hebben. Met liefdevolle ogen, met vertrouwen de wereld in kijken. En hoe kun je dat vanmorgen beter uitleggen dan aan de hand van de nieuwsgierige, oplettende ogen van Hugo die daarnet gedoopt werd. Voor vandaag heb ik hem twee keer eerder ontmoet en in beide gevallen keek hij me vrolijk onderzoekend aan. Zoals kinderen in de wereld staan, die nog niet ‘sadder and wiser’ zijn geworden door wat je ook kan overkomen.

Het is en blijft een ideaal beeld van geloven als je het vergelijkt met de topperigheid die geloven ook kan worden. In orthodoxe kring wordt het topperig, als we ons afvragen waar de zondigheid van de mens toe leidt. ‘Geneigd tot alle kwaad en onbekwaam tot enig goed’, zegt de Heidelberger Catechismus. Door de zondeval is de mens verworpen geraakt. En pas het helend optreden van God, in Jezus, zichtbaar gemaakt door de schoonwassing van de zonden via de doop, kan ons verder brengen. Wie in orthodoxe kringen rondkijkt, ziet hoe het besef van de zonde je kan neerdrukken. Je draagt niet alleen zwarte kousen, maar ook de rest van je kleren is zwart. Vorig weekend, bij het ontbijt, moesten Marieke en ik hard lachen toen we een interview met een zwarte kousen collega van me lazen in het Reformatorisch Dagblad. Deze man nam het leven zo zwaar, dat hij elke dag een zwarte das droeg. Totdat die das tijdens een vakantie eens door zijn tienerzoon werd afgepakt. ‘Die krijg je de eerste week niet terug.’ Prachtig hoe de Geest vaardig was geworden over de zoon!

Overigens bestaat er ook een vrijzinnige variant van het topperige geloof. Die doet zich voor, als wij elke keer opnieuw maar benadrukken wat wij niet geloven. De hele dogmatiek wordt afgeschreven. Zo zijn we niet. En we zullen ons amper christen durven

te noemen. Ik geloof wel iets, maar ik weet het helemaal niet zeker. We durven ons niet te laten betrappen op geloof. Het moet tenslotte niet te gek worden.

Tegenover al dat getob, zo lijkt Jezus het te zeggen, heb je meer aan een enthousiast, misschien naïef geloof, dat nog met jeugdig enthousiasme ergens in kan geloven. Dat letterlijk ergens voor gaat. Vergelijkbaar met jeugdig enthousiasme dat de wereld wil verbeteren. Afgelopen week sprak een mede-rotarian over zijn zoon, die stevig betoogde dat de erfbelasting naar 80% moet. Dan pas zou je een rechtvaardige wereld krijgen. Spaart die vader daarom zo hard voor de kinderen... Het doet denken aan de wijze woorden die aan Churchill worden toegeschreven: 'Wie jong is en niet links, heeft geen hart. Wie oud is en niet rechts, heeft geen verstand'. Zo is het misschien ook met het geloof.

2. Geloven als volwassene

Het tweede deel van mijn preek, gaat over het Hooglied op de liefde zoals Paulus dat geschreven heeft aan de gemeente van Korinthe. En dan wel over het middelste gedeelte, dat we vaak overslaan, als we racen naar het eind: 'Geloof, vertrouwen en liefde. En de meeste van deze is de liefde.' Maar ook tussendoor zegt hij belangwekkende dingen. Hij maakt een onderscheid tussen het geloof dat hij had als kind. En het geloof dat hij heeft als volwassene. Tussen een geloof vol van idealisme, maar eigenlijk ook van onwetendheid, en een geloof dat volwassen geworden is en ziet. Paulus is er de man niet naar, om met een kinderlijk geloof aan het werk te gaan. Al zijn brieven zijn pogingen om het geloof in zijn tijd begrijpelijk te maken. Om mensen te overtuigen, met de rationele overwegingen van zijn dagen. Om voor mensen die Grieks, filosofisch denken, met behulp van de oude verhalen van Israël het geloof uit te leggen en mensen te overtuigen. Maar ook hij weet, dat wij in het ondermaans maar zeer ten dele zien. Als in een spiegel. Dan moet je niet denken aan die onbarmhartig scherpe spiegel waarin wij elke rimpel zien, maar aan een ouderwetse spiegel, die niet perfect is, die het beeld vertekent. Wij zien in dit ondermaanse niet alles scherp. We zien slechts ten dele. Later, niet als we groot zijn, maar eerder als we dood zijn. Of als voor die tijd de Heer is wedergekeerd, zien we het pas echt. Dan zullen we weten hoe het zit. Tot die tijd moeten we alles wat in ons zit, inzetten om het proberen te zien, proberen te begrijpen. Overigens heeft dit bij Paulus natuurlijk vaak iets tobberigs. Alleen al hoe lang hij meestal bezig is, met soms niet na te volgen redeneringen, om mensen te overtuigen van wat hij te zeggen heeft.

3. Een tweede naïviteit

Deze benadering ontleen ik aan de Franse filosoof Paul Ricoeur. Of ik hem helemaal begrepen heb? Vast niet! Lang geleden heb ik hem aangehoord bij een gastcollege dat hij gaf aan de Theologische Faculteit van de Universiteit van Genève waar ik toen een half jaar studeerde. De dag daarna bespraken we met de hoogleraar Nieuwe Testament deze lezing. Ik suggereerde dat het mij niet gemakkelijk was gevallen om, met mijn gebrekkige kennis van het Frans, het college helemaal te begrijpen. Hij stelde me gerust en zei, dat het ook voor wie van geboorte Frans sprak, het ook niet erg goed te volgen was.

Wat daar ook van zij, Ricoeur is een bekende Franse filosoof, van protestantse huize, een leermeester van de Franse president Macron, die een interessante gedachte ontwikkeld heeft over hoe godsdiensten benaderd worden. Godsdiensten bestaan uit verhalen. Verhalen geschreven in een volstrekt andere tijd, met een wereldbeeld dat niet meer het onze is. Een wereldbeeld van een platte aarde, een almachtige God die alles regeert, die

handelend optreedt, de wereld naar zijn hand zet en bijvoorbeeld de wereld in zeven dagen kan scheppen, de aarde met een zondvloed onder water kan zetten en dode mensen kan opwekken uit de dood. Dat zijn allemaal elementen van een wereldbeeld dat niet meer bij onze tijd past.

Als wij deze beelden willen blijven geloven, dan moeten wij onszelf geweld aan doen. Dan proberen wij iets te combineren wat eigenlijk niet kan. Een pre-modern wereld beeld met het beeld van de wereld van alle dag. Dan moeten wij wel op een kinderlijke manier met het geloof omgaan. Vlot gezegd: je kunt alleen geloven, door je verstand uit te zetten. En wie dat doet, zal dan snel het woord van Jezus aanhalen, dat je als een kind moet geloven.

Ricoeur ziet ook een tweede fase van geloven. Dat is de fase van de historische kritiek. Daarin zijn we in de vrijzinnigheid erg goed. Daarin is de vrijzinnigheid enorm gegroeid. Het is de bijbelkritiek van de negentiende eeuw. Kijkt u straks in de kerkenraadskamer eens naar de portretten van Cornelis Petrus Tiele of Isaäc Hooykaas. Dat waren onze helden van een kritische benadering. In andere kerkgenootschappen kwamen die helden wat later op. Denk aan de bekende Harry Kuitert binnen de Gereformeerde Kerken. Zijn kritische benadering was een opluchting voor velen in zijn kerkelijke kringen. Hoewel de vraag altijd open bleef: hoeveel blijft er van het geloof over?

Deze tweede fase, die van de kritiek, leidt vaak tot het afzweren van het geloof. Je kunt in deze tijd toch niet meer geloven? Dat kan toch niet waar zijn! Als je weet, hoe de natuur werkt en hoe je kunstmest kunt gebruiken, dan hoeft je toch niet meer te bidden om een goede oogst? In onze tijd is het geloof door velen afgeschaft. Het hoort bij een voorbijgegangene tijd. Het is niet relevant meer. We hebben het geloof letterlijk overleefd.

Nu roept Ricoeur ons op, om met een nieuwe blik naar de wereld te kijken. Te zoeken naar wat de betekenis kan zijn, achter de verhalen van het geloof. Niet stoppen bij de kritiek, maar durven verder te kijken dan onze neus lang is. Of beter gezegd: kijken naar wat de wereld kan betekenen. De dingen niet alleen maar zien als werkelijkheden, maar ook als symbolen van iets diepers. Religieuze taal, bijbelse verhalen, je moet ze niet lezen als beschrijvingen van een natuurkundige realiteit. Nee, het zijn symbolen. Ze verwijzen naar iets dat dieper is dan de letterlijke betekenis. Ze verwijzen naar een zin die verder gaat dan de letterlijke betekenis.

Wie op een naïeve manier, vaak een fundamentalistische manier, kijkt naar de verhalen uit de bijbel, moet ze wel terzijde schuiven. De wereld is niet in zeven dagen geschapen. Mensen lopen niet over het water. En een leeg graf is wel een geruststellende gedachte, maar ook rijkelijk naïef. Maar wie de verhalen dan met een ruw gebaar terzijde schuift, doet ook iets gekks. Die ontzegt zich iets, wat toch waardevol is.

Het verhaal van de schepping is natuurkundig of biologisch natuurlijk niet waar. Maar het verhaal dat wij mensen er niet zomaar zijn, dat er onder ons bestaan iets van een kracht ligt, die ons gewild heeft, die ons gesteund heeft, die ons roept om iets van deze wereld te maken, dat geeft ons wel zin in het leven. Of het nu waar is of niet. Wanneer we elkaar de verhalen doorvertellen, dat Jezus niet dood is, maar leeft, hoeven we het niet te hebben over een rondlopende zombie. Dan kan het ook gaan over de ervaring dat uit volstrekt doodse toestanden toch weer nieuwe kansen, nieuw leven ontstaat. Dat kan zomaar aansluiten bij de ervaringen die wij in ons leven hebben. Toen wij eens diep in de put zaten en geen uitweg meer zagen en het leven, of de mensen om ons heen, ons weer omarmden en wij weer verder konden, wij nieuw leven kregen.

Dat vraagt om het aan te durven om op een nieuwe manier naar de wereld te kijken. Om als het ware, door de kritiek heen, opnieuw met de blik van een kind iets te kunnen ervaren. Door in een tweede naïviteit ons weer te laten verrassen. Niet door onszelf te overschreeuwen en de kritiek terzijde te schuiven, maar juist door die kritiek heen, toch iets moois te ervaren.

Vandaag hebben jullie Hugo laten dopen. In de verantwoording werd gesproken over: ‘als uit Gods hand ontvangen’. Dat is precies wat er hier bedoeld is. We weten heel goed waar de kinderen vandaan komen. We weten heel goed hoe de wereld in elkaar zit. Maar tegelijkertijd zoeken velen naar de betekenis daarachter. Juist het krijgen van een kind, het meest normale in de geschiedenis van de wereld, wordt het meest bijzondere, als het kind je aankijkt, je toevertrouwd wordt en je beseft dat alles in je leven opeens anders is. Het is een religieus gevoel dat je overkomt: dankbaarheid, verantwoordelijkheid en roeping. Je staat opeens, met je kind, anders in de wereld. Het relativeert alles, terwijl de wereld verder gewoon gelijk blijft.

Dat is wat werkelijk geloof is. Niet je afsluiten voor de werkelijkheid van deze wereld. Niet elk visioen als irreëel terzijde schuiven, maar zoeken naar een diepere betekenis, die zich niet laat vastgrijpen, die je niet kunt vastleggen, maar die je wel, soms even, herkent.

Dat is geen gemakkelijke boodschap die je aan anderen kunt doorgeven. Je kunt niet Hugo een trechter op zijn hoofd zetten en hem zo deze boodschap meegeven. Je kunt wel proberen, deze openheid voor te leven. Je - en dat zijn wij allemaal - wordt uitgenodigd, om met een dergelijke open blik de wereld in te kijken. De meest vanzelfsprekende dingen in dankbaarheid te aanvaarden. Een stem te horen, die je roept, al is het niet heel duidelijk. Te leven naar een liefde die in deze al te harde wereld misschien ongebruikelijk is, maar die je wel geraakt heeft.

Het klinkt allemaal misschien rijkelijk naïef, maar het is belangrijkste wat je kunt doen, hoe je kunt leven. Ja, hoe je als mag bestaan.
Amen.

Stilte

Orgelspel

Afkondiging

Op 16 juli is overleden Marijke de Visser-van Terwisga. Zij was 83 jaar. Sinds het begin van deze eeuw was ze lid van de gemeente. Ze was jarenlang betrokken bij een gesprekskring en deed vrijwilligerswerk in de Pauluskerk. Het laatste afscheid vindt komende woensdag om 14.00 uur plaats in de Hervormde Kerk te Poortugaal.

Mag ik u vragen op te staan om haar in een moment van stilte te gedenken.

‘Mijn tijden zijn in Uw hand’ (Psalm 31: 16a)

Voorbeden en stil gebed, afgesloten met

gezamenlijk gebeden ‘Onze Vader (oec. versie)’

Tijdens de voorbeden 367b

v. *Zo bidden wij tezamen*

a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons.*

Eeuwige God,

Vanuit de stilte ontstaat ons verlangen naar u.

Vanuit de stilte hopen we, dat uw aanwezigheid de stilte in ons hart doorbreekt.

We zoeken u. We bidden tot u. We wachten op uw ontferming.

v. *Zo bidden wij tezamen*

a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons.*

Wilt u zich ontfermen over uw wereld, waarin zoveel verdriet is. Waar mensen slachtoffer zijn van de natuur. Waar mensen lijden onder het geweld van mensen. Waar zoveel is, waarbij wij machteloos staan, maar waarbij wel slachtoffers vallen.

v. *Zo bidden wij tezamen*

a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons.*

Wilt u zich ontfermen over ons, uw mensen, als we het moeilijk hebben. Als ons leven niet gaat zoals we zouden wensen. Als in ons hart verdriet is. Als we ons zorgen maken, over anderen, over onszelf. Als we somber zijn en we niet weten hoe we verder moeten.

v. *Zo bidden wij tezamen*

a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons.*

Wilt u zich ontfermen over ons, uw gelovigen. Als we hier en elders samenkomen. Als we ons, steeds opnieuw, weer willen richten op u. Als we soms moedeloos dreigen te worden. Als we uw licht niet meer zien.

v. *Zo bidden wij tezamen*

a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons.*

Wilt u zich ontfermen over wie in uw naam gedoopt zijn. De kleine Hugo vandaag, velen hier in deze kerk, korter of langer geleden. Dat zij uw troost en uw aanwezigheid mogen blijven ervaren in het leven.

v. *Zo bidden wij tezamen*

a. *Heer, onze Heer, ontferm u over ons.*

We willen u bidden, o God, in de stilte. We willen u bidden wat niemand anders voor ons kan bidden. Voor u leggen we onze zorgen en ons verdriet, onze blijdschap en onze hoop neer. We bidden, omdat we geloven dat u naar ons luistert.

[...]

Met gelovigen van alle tijden bidden we met de woorden van Jezus:

Onze Vader die in de hemel zijt,
Uw naam worde geheiligd;
Uw Koninkrijk kome;
Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood;
En vergeef ons onze schulden,
Zoals ook wij onze schuldenaars vergeven;
En leid ons niet in verzoeking,
Maar verlos ons van de boze.
Want van U is het Koninkrijk
En de kracht en de heerlijkheid
In eeuwigheid.
Amen.

Mededelingen en collecte voor diaconaal doel

(Gemeente gaat staan)

Slotlied Als je geen liefde hebt voor elkaar

1. Als je geen lief-de hebt voor el-kaar,
val-len de dro-men in dui-gen.
Dro-men van vre-de wor-den niet waar,
kwaad is niet om te bui-gen.

refrein:
Als je geen lief-de hebt voor el-kaar
leef je bui-ten Gods glo-ri-a.
Als je geen lief-de hebt voor el-kaar
leef je bui-ten Gods glo-ri-a.

Als je geen antwoord geeft op verdriet,
zullen de tranen niet drogen.
Als je het leed in de wereld niet ziet,
worden Gods woorden verboden.

*Als je geen liefde hebt voor elkaar,
leef je buiten Gods gloria.
Als je geen liefde hebt voor elkaar,
leef je buiten Gods gloria.*

Als je geen oog hebt voor het gemis,
als je geen brood weet te delen,
denk dan aan Jezus die brood en die vis,
uit liefde deelde met velen.

*Als je geen liefde hebt voor elkaar,
leef je buiten Gods gloria.
Als je geen liefde hebt voor elkaar,
leef je buiten Gods gloria.*

Als je geen liefde hebt voor elkaar,
is er geen hoop meer op zegen.
Kinderen, maak de liefde toch waar:
schrijf het op alle wegen.

*Als je geen liefde hebt voor elkaar,
leef je buiten Gods gloria.
Als je geen liefde hebt voor elkaar,
leef je buiten Gods gloria.*

Uitzending en zegen

Bevestigen wij dan ons geloof in een leven van liefde
aanvaarden wij onze verantwoordelijkheid voor onze geloofsgemeenschappen,
haar taken in deze wereld, met haar noden
en gaan we dan van hier naar ons huis en onze levensopdracht
onder Gods zegen.

De Heer zegene en Hij behoede u.
De Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.
De Heer verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.
Amen

Antwoordlied 978: 4

Orgelspel

Collecte bij de uitgang voor het werk van de Remonstrantse Gemeente Rotterdam